

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції, присвяченої пам'яті професора, заслуженого
працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2021

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. м. Полтава, 31 березня 2021 року. Полтава, 2021. 573 с.

(Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації № 56 від 21 січня 2021 р.)

Організаційний комітет:

Дорогань-Писаренко Людмила – к.е.н., професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавської державної аграрної академії.

Плаксієнко Валерій – д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії.

Гуцаленко Любов - д.е.н., професор, професор кафедри обліку та оподаткування Національного університету біоресурсів і природокористування України

Давидюк Тетяна - д.е.н., професор, професор кафедри економічного аналізу та обліку Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Крюкова Ірина - д.е.н, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Одеського державного аграрного університету,

Славкова Олена - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

Сук Петро - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Пасічник Юрій - д.е.н., професор, головний науковий співробітник відділу фінансово-кредитної та податкової політики Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»

Костюченко Валентина - д.е.н, доцент, професор кафедри обліку та оподаткування Київського національного торговельно-економічного університету

Назаренко Олександр - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Сумського національного аграрного університету

Тищенко Вікторія - д.е.н, доцент, завідувач кафедри митної справи Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

Холявко Наталія - д.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національного університету «Чернігівська політехніка»

Канцедал Наталія – к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії.

Прокопишин Оксана – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного аграрного університету

Лега Ольга – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії

Яловега Людмила – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії

Ліпський Роман – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії.

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, ветерана Другої Світової Війни, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК НАУКИ ТА ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Андрущенко А.

Науковий керівник – *Мошковська О.А.*

Київський національний торговельно-економічний університет

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ СТАНОВЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ..... 26

Багрій К. Л.

Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА..... 30

Богач О. О.

Науковий керівник – *Нікольчук Ю. М.*

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

ДО ПИТАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 33

Борей Т.О.

Науковий керівник - *Лопатовська О.О.*

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

КЛАСИФІКАЦІЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ..... 36

Брік С. В.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ЯК ОБЛІКОВУВАТИ ПОТОЧНІ ПОЗИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЗГІДНО ДІЮЧИХ СТАНДАРТІВ..... 39

Вайда Т.С.¹, Круглик М.І.²

¹*Одеський державний університет внутрішніх справ*

²*Херсонська державна морська академія*

ДОТРИМАННЯ ПОРЯДКУ ЗНИЩЕННЯ НЕПРИДАТНОГО ОЗБРОЄННЯ ЯК УМОВА НАЛЕЖНОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ОРГАНАХ ТА ПІДРОЗДІЛАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ..... 41

Вільчинська В. В.

Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ІНВЕНТАРНОЇ ТАРИ, ЯКА ПІДЛЯГАЄ ПОВЕРНЕННЮ ВЛАСНИКУ..... 46

Гаєвська А. Ю.

Науковий керівник – *Мошковська О. А.*

Київський національний торговельно-економічний університет

ТЕОРЕТИЧНО-ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ ПОДВІЙНОГО ЗАПИСУ..... 49

Гаркуша С.А.

Сумський національний аграрний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ..... 52

Гембарська Н.Є., Данилків Х.П.

Національний університет «Львівська політехніка»

РИТЕЙЛ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ..... 55

Давидова І. О., Воляк О. О. Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»	
<u>ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ДО КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ</u>	401
Джура В.В. ВСП «Лубенського фінансово-економічного фахового коледжу ПДАА»	
<u>ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОЇ ТА БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ</u>	404
Діденко І. В. Сумський державний університет	
<u>ЕКОНОМІКО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ НАСЕЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КЛЮЧОВИХ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУТІВ</u>	406
Дорошенко А.М. Науковий керівник - Волошенко С.В. Луганський національний університет імені Тараса Шевченка	
<u>ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ</u>	407
Дроботя Я.А. Полтавська державна аграрна академія	
<u>БЛОКЧЕЙН В БАНКІВСЬКОМУ БІЗНЕСІ</u>	409
Жабинець О.Й. ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України»	
<u>РОЛЬ СТРАХОВИХ ОБ'ЄДНАНЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ</u>	410
Жидовська Н .М. Львівський національний аграрний університет	
<u>ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ</u>	412
Іванова Д. С. Науковий керівник – Тищенко В. Ф. Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця	
<u>ПЕРСПЕКТИВИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПЛАНУ ВЕРС В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ</u>	415
Івах К. Ю. Науковий керівник – Новік І. О. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»	
<u>ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ</u>	417
Ігнатова А.Ю. Науковий керівник – Корнух О.В. Криворізький національний університет	
<u>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЛІКВІДНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ</u>	419
Ільницька-Гикавчук Г.Я. Національний університет «Львівська політехніка»	
<u>ОРГАНІЗАЦІЯ СТРАХУВАННЯ В ТУРИЗМІ</u>	421
Клименко К. Д. Науковий керівник - Корват О. В. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця	
<u>АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО БАНКІНГУ</u>	424

Багрій К.Л.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри
обліку і оподаткування,
Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського
національного торговельно-економічного університету, м. Чернівці

РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні тенденції перманентної економіки зумовили виникнення стратегічного управління, яке спирається на людський потенціал, орієнтує виробничу діяльність на запити споживачів, гнучко реагує на виклики з боку зовнішнього оточення, дозволяючи організації домагатися конкурентних переваг.

Отже, почнемо з розгляду основних елементів концепції стратегічного управлінського обліку, яка включає:

- теоретико-методологічні передумови появи стратегічного управлінського обліку;
- існуючі підходи до розуміння внутрішнього змісту і суті стратегічного управлінського обліку;
- фундаментальні принципи і допущення, на основі яких визначається теоретико-методологічний каркас досліджуваної предметної області;
- специфічні інструменти, підходи та методологічні прийоми, реалізовані в практиці стратегічного управлінського обліку. Дані концепції є системоутворюючими при побудові стратегічного управлінського обліку на підприємстві.

Однією з умов забезпечення діяльності на довгострокову перспективу є позитивний чистий грошовий потік, універсальний показник, що характеризує як діяльність підприємства в цілому, так ефективність окремих процесів (продаж, виробництва, інновацій). На грошові потоки впливає велика кількість зовнішніх і внутрішніх, фінансових і нефінансових чинників. Істотний вплив на грошові потоки здійснюють нефінансові фактори, такі як: лояльність покупців, здатність підприємства до інновацій, мотивація співробітників і т.д.

Збалансована система обліку і аналізу грошових потоків складається з двох взаємопов'язаних підсистем: «Облік грошових потоків» і «Аналіз грошових потоків», які передбачають виконання наступних процедур:

- розробка стратегічної карти збалансованої системи обліку та аналізу грошових потоків;
- вибір системи показників відповідно до цілей стратегічного управління;
- збір інформації для облікових реєстрів, узагальнюючих інформацію про грошові потоки;
- формування управлінської звітності про грошові потоки;
- аналіз грошових потоків;
- прийняття управлінських рішень щодо освоєння резервів зростання грошових потоків [1, с. 182].

Зміст стратегічного управлінського обліку включає виконання ретельного аналізу зовнішньої бізнес-середовища (конкуренти, постачальники, споживачі, зовнішні економічні умови, дії уряду та ін.), де підприємство функціонує, з урахуванням його стратегічних позицій на ринку, диференціації продукції, а також з побудовою повного ланцюжка цінностей в рамках здійснюваної діяльності.

Процес стратегічного управлінського обліку включає в себе не тільки власне облік, але і три наступні елементи:

- стратегічний аналіз;
- стратегічне планування;
- стратегічний контроль.

Стратегічний аналіз спрямований на визначення стану господарської діяльності (бізнесу) підприємства в конкретний момент часу. Крім цього в ході виконання стратегічного аналізу дається оцінка ясності і реалістичності її стратегічних цілей.

Другий важливий елемент стратегічного управлінського обліку – стратегічне планування. В ході його здійснення розробляються плани довгострокового характеру, які, в свою чергу, призначені для досягнення довгострокових, тобто стратегічних, цілей організації.

Третій найважливіший елемент стратегічного управлінського обліку - це стратегічний контроль. Його роль полягає у відстеженні та контролі за досягненням поставлених стратегічних цілей і забезпеченні повернення до стадії прийняття рішень.

Перевагою стратегічного управлінського обліку є можливість формування інформаційного забезпечення управлінських рішень на довгострокову перспективу. Порядок організації стратегічного управлінського обліку грошових потоків здійснюється наступним чином:

- розробляється облікова політика, яка традиційно включає три блоки: організаційний, технічний, методичний;

- формується робочий план рахунків, який використовує розроблену систему аналітичних рахунків, для ведення стратегічного управлінського обліку грошового потоку. Введення аналітичних рахунків дозволяє формувати інформацію про грошові потоки в розрізі складових збалансованої системи обліку та аналізу грошових потоків, диверсифікованих видів діяльності, географічних сегментів;

- обробляються первинні документи (прибуткові та видаткові касові ордери, виписки банку і т.д.), за допомогою їх реєстрації та групування в розроблених регістрах - журналах обліку позитивних і негативних грошових потоків. На підставі узагальнення інформації регістрів формується відомість для складання управлінської звітності [2, с. 164].

Стратегічне планування фінансових потоків направлено на розробку фінансових планів довгострокового характеру, виконання яких, в свою чергу, веде до досягнення довгострокових стратегічних цілей організації в сфері фінансів.

Роль стратегічного управлінського обліку фінансових потоків полягає в скрупульозному відборі, обґрунтуванні та розробці (при необхідності) цих показників, що відображають, по суті, стратегічні завдання та стратегічні плани дій організації в фінансовій сфері.

Принципами відбору аналітичних показників (фінансових коефіцієнтів) оцінки фінансового стану є:

- 1) значимість для всебічної оцінки фінансового стану організації з метою забезпечення ефективного стратегічного планування її фінансових потоків;
- 2) змістовність при мінімумі фінансових коефіцієнтів;
- 3) побудова з урахуванням балансових рівностей в системі рівнянь.

Найбільш доцільно виділити чотири основні групи фінансових коефіцієнтів: оцінка майнового стану організації; оцінка фінансової стійкості організації; оцінка платоспроможності та ліквідності організації; оцінка ділової активності організації [2, с. 166].

В основі стратегічного планування фінансових потоків лежить їх цільове прогнозування, спрямоване на підтримку стійкості фінансового стану підприємства протягом 5 років і більше, тобто в довгостроковій перспективі.

В якості основного інструменту стратегічного контролю фінансових потоків підприємства слід розглядати коефіцієнтний аналіз його фінансового стану, в ході якого проводиться розрахунок і оцінка значень фінансових коефіцієнтів, відібраних при здійсненні стратегічного планування фінансових потоків підприємства.

Порівняння фактичних значень фінансових коефіцієнтів з запланованими передбачає виявлення відхилень по кожному з показників, встановлення причин їх виникнення в ході подальшого стратегічного аналізу фінансових потоків організації та розробку пропозицій щодо усунення виявлених відхилень шляхом коригування довгострокового плану фінансових потоків і, відповідно, фінансової стратегії організації.

Підсумовуючи, потрібно підкреслити, що саме стратегічний управлінський облік фінансових потоків, будучи важливою складовою стратегічного управлінського обліку, дозволить сформувати інформаційну базу управління фінансовими потоками підприємства, адекватну сучасним умовам перманентної економіки, що у підсумку дозволить приймати найбільш оптимальні управлінські рішення.

Список використаних джерел:

1. Єршова Н. Ю. Організація стратегічного управлінського обліку на підприємстві: методологічне підґрунтя та практичне впровадження. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2018. Т. 23, Вип. 7. С. 180-184.
2. Шмигель О. Є. Організація стратегічного управлінського обліку на підприємствах. Інноваційна економіка. 2019. № 3-4. С. 163-167.